

УДК 338.467 : 65.011.4

Тесленок І.М.¹, Кривошей В.В.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0813сп НУ «Запорізька політехніка»

ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ РОБОТИ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Масштабні кліматичні зміни на планеті продовжують наступати. Щороку температура піднімається вище, клімат змінюється, виникають масштабні пожежі, сильні повені чи посухи по всьому світу, що спричиняє необхідність внесення змін у процеси життєдіяльності із метою зменшення негативного впливу на довкілля. Одним із перспективних способів зменшення викидів парникових газів є декарбонізація.

Декарбонізація – заходи, покликані скоротити викиди CO₂, що утворюються внаслідок людської діяльності [3]. Декарбонізація означає поступове зменшення використання природного газу, вугілля та мазуту для виробництва тепла та перехід на відновлювані джерела енергії.

Загальний обсяг викидів парникових газів, починаючи з 1850 р., становить 3111,8 Гт. У розрізі галузей обсяг викидів подано на рисунку 1.

Найбільшим «постачальником» CO₂ є енергетичний комплекс. У 2024 році глобальні викиди вугілля зросли на 0,9% та склали 135 млн тонн CO₂. Викиди, пов'язані з нафтою, зросли на 0,3%. Збільшення зумовлене головним чином зростанням споживання в Китаї, Індії та Південно-Східній Азії, тоді як попит знизився в розвинених економіках, зокрема в США та ЄС [4].

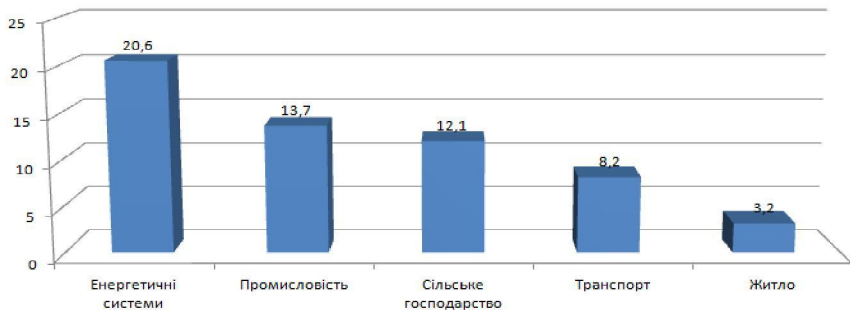

Рисунок 1 – Викиди CO₂ у розрізі галузей, Гт [3].

Викиди вуглекислого газу, метану та інших парникових газів, які нагрівають планету, утворюються здебільшого у секторах виробництва електроенергії, промисловості, транспорту, будівництва, сільського господарства. Тож усі ці галузі й не тільки потребують декарбонізації.

Україна слідує світовим трендам, ставлячи у пріоритет низьковуглецевий розвиток та готуючись до викликів EU Green Deal (Європейський зелений курс) – довгострокова стратегія розвитку Євросоюзу, спрямована на перетворення його економіки на кліматично нейтральну до 2050 р.. Ключовими інструментами для цього є крос-секторальний розвиток сфери енергоефективності та розбудова «зеленої» енергетики [1].

Металургійна галузь України, як одна з найбільш енергоємних і вуглецеємних, опиняється в центрі глобальних процесів декарбонізації. Скорочення викидів парникових газів стає не лише екологічною необхідністю, а й важливим фактором конкурентоспроможності вітчизняних підприємств [2].

Комплексна трансформація виробничих процесів повинна передбачати:

- модернізацію технологій виробництва, зокрема перехід від доменного виробництва до електродугових печей, що дозволяє знизити викиди CO₂;
- використання вторинної сировини (металобрухту), що сприяє зменшенню енергоспоживання та екологічного навантаження;
- впровадження відновлюваних джерел енергії та підвищення енергоефективності;
- державне регулювання та міжнародні ініціативи (екологічні стандарти та механізми вуглецевого ціноутворення). Для українських металургійних підприємств значення набуває адаптація до вимог європейського ринку.

Водночас процес декарбонізації супроводжується значними викликами: високими капітальними витратами, необхідністю оновлення інфраструктури та технологічними ризиками. Це вимагає стратегічного планування, залучення інвестицій і взаємодії з державою та міжнародними партнерами.

Отже, декарбонізація є не лише екологічним імперативом, а й стратегічним пріоритетом розвитку металургійних підприємств України. Її реалізація сприятиме підвищенню ефективності виробництва, зміцненню позицій на світових ринках і забезпеченню сталого розвитку галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Декарбонізація економіки – один із пріоритетів на шляху до сталого розвитку. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/dekarbonizaciya-ekonomiki-odin-iz-prioritetiv-na-shlyahu-do-stalogo-rozvitku> (дата звернення 23.03.2026)
2. Павлішина Н.М., Безверха В.О. Оцінка соціально-економічного потенціалу промислового регіону на прикладі Запорізького регіону. *Вісник Одеського національного університету*. 2017. Т. 22, Вип. 6. С. 133-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vopu_econ_2017_22_6_29 (дата звернення 24.03.2026)
3. Що таке декарбонізація і якими темпами потрібно її втілювати, аби стримати зміну клімату? Екодія. URL: <https://ecoaction.org.ua/shcho-take-dekarbonizatsiia.html> (дата звернення 23.03.2026)
4. Global atmospheric carbon dioxide compared to annual emissions. National Oceanic and Atmospheric Administration. URL: <https://www.climate.gov/media/14596> (дата звернення 24.03.2026)